

Zsánerképek a Horthy-korszakból, avagy egy tartalékos huszár főhadnagy életének pillanatai ^[1]

Az itt látható fotók erősen kötődnek az ArchivNet ez év 2. számában megjelent egyik íráshoz, hiszen „főhősének”, Katona Gábornak a hagyatékában megőrzött fényképek egy részét láthatja az olvasó. A fotók egy Horthy-korszakban élő és működő vidéki kisvárosi polgári elithez tartozó értelmiségi férfi mindennapjait dokumentálják. A felvételek a tartalékos huszárhadnagy, esztergomi ügyvéd Katona Gábor katonai szolgálatába, szabadidejébe és családi életébe engednek bepillantást.

Amikor 2001-ben az alapító szerkesztők életre hívták az ArchivNet-et, kezdettől az volt a szándékuk, hogy a csak elektronikus formában megjelenő és hozzáférhető folyóirat - kiaknázva az internet nyújtotta páratlan, a korábbiakhoz képest jelentős mértékben kibővült lehetőségeket - a 20. századi (1945 utáni) történelem valamennyi forrástípusából bőségesen szemezgetve szólítsa meg olvasóit. Azaz: nem „csupán” a hagyományos forrásközlésben szükségszerűen főszerepet játszó írott forrásokat, hanem adott téma valamennyi, tehát képi, hangzó, sőt filmes forrásait is közzé tesszük (amennyiben vannak ilyenek). E szándékunk még mindig nem valósult meg egészen (okaira itt és most nem térnénk ki), ám előrelépésnek tekinthető, hogy az az azóta (vagyis 2001 óta) eltelt évek során számos fotóval tudtuk színesíteni az ArchivNet-en megjelent dokumentumpublikációkat. E helyt - örvendetes módon nem először a folyóirat történetében - ismét egy olyan közlésre vállalkozik a Szerkesztőség, amely kifejezetten és kizárólag a fotódokumentumokra helyezi a hangsúlyt, nem titkoltan a népszerűsítés szempontjait is szem előtt tartva, sőt arra fókuszálva. Ma már aligha lehet vita tárgya ugyanis, hogy a fénykép fontos történeti dokumentum. Nem lehet a véletlen számlájára írni, hogy pl. Oroszországban a Moszkva melletti Krasznogorszkban olyan speciális levéltár működik, amely csak és kizárólag hangzó, képi és filmes dokumentumokat gyűjt és ad ki kutatóinak - a legkorábbi ilyen jellegű források pedig még a cári időkben keletkeztek. A levéltár látogatottsága igencsak nagyarányú.

Az itt látható fotók az ArchivNet ez év 2. számában megjelent egyik közléshez erősen kötődnek: a Katona Csaba közlésében megjelent *Katona Gábor ügyvéd és az 1956. évi forradalom járszárókszálási eseményei* c. írás „főhősének” hagyatékában megőrzött fényképeket láthat itt az olvasó. A tartalékos huszárhadnagy, egyébként esztergomi ügyvéd Katona Gábor életrajzát ezért nem ismételjük meg, az a fent említett forrásközlés bevezetőjében részletesen megtalálható.

A képek egy Horthy-korszakban élő és működő vidéki kisvárosi (konkrétan esztergomi) polgári elithez tartozó értelmiségi férfi mindennapjait dokumentálják. A kiválasztott képeket - amelyek egy jóval bőségebb hagyaték töredékét képezik csupán - alapvetően három blokkra osztottuk

[2]

[Képgaléria megtekintése](#) ^[2]

Az első ezek közül a huszár Katona Gábor katonai életéről szól. Jogi tanulmányait másodéves korától katonatanulóként végezte, később pedig, már praktizáló ügyvédként tartalékos sorba került, ami értelemszerűen együtt járt a kötelezettséggel, hogy időről-időre bevonult gyakorlatra, a második világháborúban pedig részt vett a kárpátaljai, erdélyi, délvideki bevonulásban egyaránt. Az itt közölt fotók a katonaelet mindennapjait villantják fel: a bajtársi összetartást, a pápai lovas gyakorlat, de ugyanakkor az egyenruha által kölcsönzött vonzerő is kellőképp érzékelhető: akkor is, amikor az ácsi postamester lányának udvarol a komáromi lovasgyakorlatról Ácsra átruccanó fiatal tiszt, és akkor is, amikor báró Apor Maritának ad sikeresnek bizonyuló lovaglőleckelet Pilisen.

A második blokk a polgári élet mindennapjainak azt a részét mutatja be, amely a szabadidő eltöltéséhez kötődik. Mulatozó társaság, a strand örömei, csónakázás, sőt az esztergomi Holló cserkészcsapat Öreg Hollók Műkedvelő Gárdájának nagy sikert arató fellépése: társasági alkalmak, összejövetelek, tipikusan olyan szórakozási formák, amelyek fénykorukat a tömegkommunikációs eszközök nagyarányú térhódítása előtt élték.

A harmadik, rövid blokk már a családi viszonyokról szól. Az 1941-ben megházasodó Katona Gábort két képen is feleségével láthatjuk: az egyik katonatisztként, egyenruháján a büszkén viselt kintüntetésekkel, a másikon már polgári miliőben, a jól menő esztergomi ügyvédi iroda vezetőjeként feszít feleségével otthonában: mindkét képről valósággal süt a magabiztosság, a szellemi/anyagi függetlenség érzete. A harmadik fotó pedig a tágabb családot (a fiatal páron kívül a mostohaanyát és a testvéreket) ábrázolja az esztergomi családi ház kertjében. Bár elvileg mindhárom intim környezetben készült, mégis inkább portréfotók, spontenitást csupán az első esetben érzékelhetünk, a másik kettőn a rajta látható személyek a fotósnak - azaz a kívülilágnak - pózolnak.

Nem kétséges, hogy e fotók döntően egy ember életútjának dokumentumai, főleg kellő háttérismeretekkel rendelkezve. Ugyanakkor közlésük sokakat hozzásegíthet ahhoz, hogy az úgynevezett magántörténelem, a mindennapok történelme közelebb kerüljön az érdeklődő olvasóhoz, kezdve olyan apróságoktól, mint a korabeli fürdőruha-viselet, egészen a polgári lakásinteriőr díszítő porcelántárgyakig, a mentalitást tükröző apró gesztusokig (gondoljunk pl. a férfifürdőruha legombolt fél pántjára), pillantásokig (a fürdőruhás leányok egyikének magabiztos, sőt hódító tekintete igen beszédes).

Címkék:

[huszár](#) ^[3]

[Horthy-rendszer](#) ^[4]

[fotó](#) ^[5]

[Esztergom](#) ^[6]

Kiadás: 7. évfolyam (2007) 4. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/zsanerkepek_a_horthykorszakbol_avagy_egy_tartalekos_huszar_fohadnagy_eletenek_pillanatai.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/zsanerkepek_a_horthykorszakbol_avagy_egy_tartalekos_huszar_fohadnagy_eletenek_pillanatai.html

[2] https://www.archivnet.hu/.../galeria_pop.php%3Fga_id%3D44

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/huszar>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/horthy-rendszer>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/foto>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/esztergom>